

V Jornada del grup d'Ètica de la CAMFiC i la Xarxa d'Unitats Docents MFIC

Autor: Sílvia Zamora Mestre. Metgessa de família i coordinadora docent EAP Dreta de l'Eixample

El passat 1 de Juny es va celebrar la V Jornada del grup d'Ètica de la CAMFiC. Aquest any la jornada es va centrar en l'ètica en la docència i per això es va organitzar conjuntament amb la Xarxa d'Unitats Docents de MFIC. UDACEBA va col·laborar activament en l'organització d'aquesta jornada.

Es van tractar diferents aspectes com el respecte a la intimitat i a l'autonomia dels pacients en entorns docents, la responsabilitat social lligada a l'avaluació dels residents i el paper dels residents en la cobertura de les necessitats assistencials.

El propòsit d'aquest article es fer-vos arribar un breu resum de la Jornada, tot recordant-vos que totes les ponències estan a la pàgina web de la CAMFiC, en l'apartat del grup d'Ètica.

La jornada va ser inaugurada amb unes reflexions sobre l'ètica i la docència a càrrec d'Eduard Peñasal, cap d'estudis de la UD MAFIC Lleida. Inicialment va parlar del qui ensenya, partint de la idea bàsica de que per ser un bon docent cal voler-ho ser, i del seu paper d'exemple pel qui aprèn. El docent ha de ser conscient que és un mirall pel qui aprèn no només a la consulta, a les sessions...sinó també a l'office, a l'ascensor...arreu. La nostra conducta en qualsevol situació ha de ser coherent amb el que ensenyem, doncs tal com diu la Roser Marquet "la consciència moral no s'ensenya, s'encomana!".

Per altra banda qui aprèn té el seu bagatge personal i els seus propis valors. No tots aprenem igual. El tutor cal que descobreixi el model d'aprenentatge del resident per poder escollir el model d'ensenyament més adient. Ensenyar i aprendre ètica s'ha de fer en el dia a dia, a partir de la reflexió, la discussió dels dilemes morals, deontològics... que sorgeixen en l'entorn assistencial.

Un altre tema que es va tractar és el respecte de l'autonomia del pacient en centres on es fa docència. Entenem com autonomia la capacitat de l'ésser humà de desenvolupar una representació dels objectius de la seva vida i dels mitjans per aconseguir-los i d'obrar sense constricció exterior, d'acord amb la seva representació. El pacient té la llibertat de decidir en totes les situacions relacionades amb la seva salut, això inclou consentir ser atès per un metge/infermer en formació. Cal ser conscient i preveure situacions en què pel fi de la docència l'autonomia del pacient podria no ser respectada.

És molt important el paper del tutor com a facilitador de l'acceptació, per part dels pacients, del seu resident: presentant el resident, explicant als pacients que és un resident i la supervisió que rep del tutor.

Rares vegades no obtindrem el seu consentiment, doncs cal reconèixer que l'altruisme és el valor predominant entre els pacients a l'hora de col·laborar en situacions docents.

Per tant la primera lleialtat, tant del tutor com del resident, ha de ser envers la bona atenció al pacient. El tutor ha d'assegurar tant el respecte a l'autonomia del pacient com la justa formació del resident, en benefici de la comunitat.

Molt relacionat amb l'autonomia hi ha el respecte a la intimitat del pacient. En pro de la docència, poden donar-se situacions de risc que poden fer saltar-nos el nostre deure de confidencialitat. Cal ensenyar als residents el respecte a les creences, dignitat i intimitat, confidencialitat i deure de secret. La millor manera d'ensenyar-los és amb l'exemple. Com salvaguardem la intimitat dels nostres pacients quan els atenem pel telèfon, quan els explorem sense cortines, quan deixem una història clínica oberta a l'ordinador, quan es comenten pacients en sessions clíniques o en consultories amb especialistes, en les tertúlies de l'office.... són circumstàncies que transmetem al nostre resident el valor que li donem a la intimitat del pacient.

Més endavant es va tractar el paper dels residents en la cobertura de les necessitats assistencials. Els residents tenen dret a desenvolupar les activitats pròpies de l'especialitat amb un nivell de responsabilitat progressiva a mida que avancen en la residència i a conèixer els professionals de la unitat on estan que poden ajudar-lo i/o supervisar-lo. També tenen el deure formar-se, conèixer i complir els reglaments i normes de funcionament de la institució on treballen i a realitzar les tasques assistencials que estableixi el programa de formació i organització del centre. Però els residents mai poden ser comptabilitzats com un recurs assistencial. És a dir els centres han d'estar organitzats per funcionar per residents i han de poder funcionar sense residents. S'ha de garantir una bona supervisió en tot moment. El tutor i resident han de consensuar com s'organitzen tenint sempre clar l'objectiu del bé del pacient, i de la docència.

Per acabar és va parlar de l'avaluació dels residents. Cal ser conscient de la seva rellevància per la societat, doncs estem decidint com seran els metges dels propers quaranta anys. El tutor ha de ser honest, rigorós i objectiu en la valoració de la pràctica del seu resident i ha de prendre mesures quan detecta que la pràctica no és adequada. És molt important que sigui així des de l'inici, per evitar traspasar les decisions difícils al final de la residència. Cal ser conscients que en l'avaluació es poden donar conflictes d'interessos: la relació personal entre el metge i el tutor, les conseqüències que una avaluació negativa pot tenir en el propi tutor, l'equip o la unitat docent.

Atenent al principi de la Justícia, cal tenir present que és la societat qui destina recursos per a la formació postgraduada i posa a les nostres mans la responsabilitat de fer-ho. Des del punt de vista de la no maleficència el nostre deure és tornar a la societat professionals que no posin en risc els futurs pacients.

Per tant, l'avaluació dels residents és una responsabilitat que exercim enfront la societat, que ha delegat en nosaltres la formació dels metges dels futurs pacients.

Citació

Autores: Zamora Mestre, Silvia

Títol article: Migranyes

Revista: APSalut. Volum 4. Número 5. Article 81

Data: 23 d'octubre de 2016